

Ruokaviraston raportti

Eläinlääkinnällisen rajatarkastuksen raportti 2024

RUOKAVIRASTO
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

Päiväys:	10.5.2025
Asianumero:	329/00.01.02.00.01/2025
	Ruokavirasto
Linja, osasto ja/tai yksikkö:	Eläinten terveyden ja lääkitsemisen yksikkö
Hyväksyjä:	Sirpa Kiviruusu
Laatija/laatijat:	Kitty Schulman
Lisätietoja:	Kitty Schulman

SISÄLLYSLUETTELO

1 ARVIO VALVONNAN VAIKUTTAVUUDEN TOTEUTUMISESTA	3
2 VALVONTASUUNNITELMIEN TOTEUTUMINEN	3
3 TOIMIJOIDEN TOIMINNAN JA TUOTTEIDEN SÄÄNNÖSTENMUKAISUUS.....	5
3.1 Todetut puutteet, niiden yleisyys ja analyysi	5
4 AUDITOINNIT JA MUU SAATU PALAUTE	7
5 ENNALTAEHKÄISEVÄT JA KORJAAVAT TOIMENPITEET	7
5.1 Toimijoiden säädöstentuntemuksen varmistaminen	7
5.2 Toimijoille annetut seuraamukset ja puutteiden korjaavien toimenpiteiden varmistaminen	8
5.3 Valvontajärjestelmään liittyvät korjaavat toimenpiteet	8
6 VALVONNAN RESURSSIT	9
7 MUUTOKSET SEURAAVIEN VUOSIEN VALVONTAAN	10
Liite 1. Rajatarkastusasemilla tarkastetut, EU:n alueelle jääneet elintarvikkeet, sivutuotteet ja eläimet sekä toimijoille annetut seuraamukset 2024	11

Eläinlääkinnällinen rajatarkastus kattaa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2017/625, jäljempänä valvonta-asetus, artiklan 47 a) ja b) kohdassa tarkoitettujen eläinten ja tuotteiden tuontivalvonnan. Tarkastukset suoritetaan Ruokaviraston ELSI-jaoston rajaeläinlääkärien toimesta Helsingin sataman, Helsingin lentoaseman ja Vaalimaan maantien rajatarkastusasemilla. Tarkoituksena on varmistaa unionin alueelle tuotavien eläinten ja eläinperäisten tuotteiden turvallisuus ja vaatimustenmukaisuus eläinten ja ihmisten terveyden kannalta. ELSI-jaostolle kuuluu myös valvonta-asetuksen 47 artiklan a) ja b) kohdassa tarkoitettujen eläinten ja tuotteiden laittomaan maahantuontiin liittyvien tapausten selvittäminen. Tuonnilla tarkoitetaan tässä yhteydessä vain tuontia EU:n ulkopuolisista maista.

1 ARVIO VALVONNAN VAIKUTTAVUUDEN TOTEUTUMISESTA

Eläinlääkinnällinen rajatarkastusjärjestelmä saavutti vaikuttavuustavoitteet, sillä Suomessa ei todettu eläintauteja tai zoonooseja, jotka olisivat levinneet Suomeen eläinperäisten tuontituotteiden tai eläinten mukana. EU:n ulkopuolelta tuotujen tuote-erien ei todettu aiheuttaneen erityisiä riskejä kuluttajille tai eläintautien leviämisen vaaraa. Rajaeläinlääkäreiden toiminta rajatarkastusasemilla oli systemaattista ja yhtenäistä. Resurssit kohdistettiin tarkastusten suorittamiseen lainsäädännön mukaisesti. Niiden erien kohdalla, joissa riskejä todettiin tai joiden asiakirjat eivät vastanneet vaatimuksia, ryhdyttiin vaadittaviin toimenpiteisiin, kuten erän hylkäämiseen, ehdolliseen hyväksymiseen tai paikalliselle viranomaiselle ilmoittamiseen jatkotoimenpiteitä varten.

Yhdistelmätuotteisiin liittyvää lainsäädäntöä on muutettu taas vuoden 2024 aikana. Neuvonta- ja ohjaustarve on edelleen suurta. Säädosmuutosten lisäksi komission vuoden 2024 ohjeistukset ja tulkinnat ovat lisänneet neuvonta- ja ohjaustarvetta valvonnan yhdenmukaistamiseksi.

Ruokavirasto ohjaa Tullia koskien eläinperäisten elintarvikkeiden ja tuotteiden tuliaistuontia sekä omien lemmikkien siirron valvontaa kolmansista maista. Tullin ohjausta suoritettiin käytännön tasolla rajaeläinlääkäreiden toimesta sähköpostitse ja puhelimitse sekä keväällä Tullin rajoituspäivillä. Lainsäädännön toimeenpanoon liittyen yhteistyö Tullin kanssa oli tiivistä läpi vuoden.

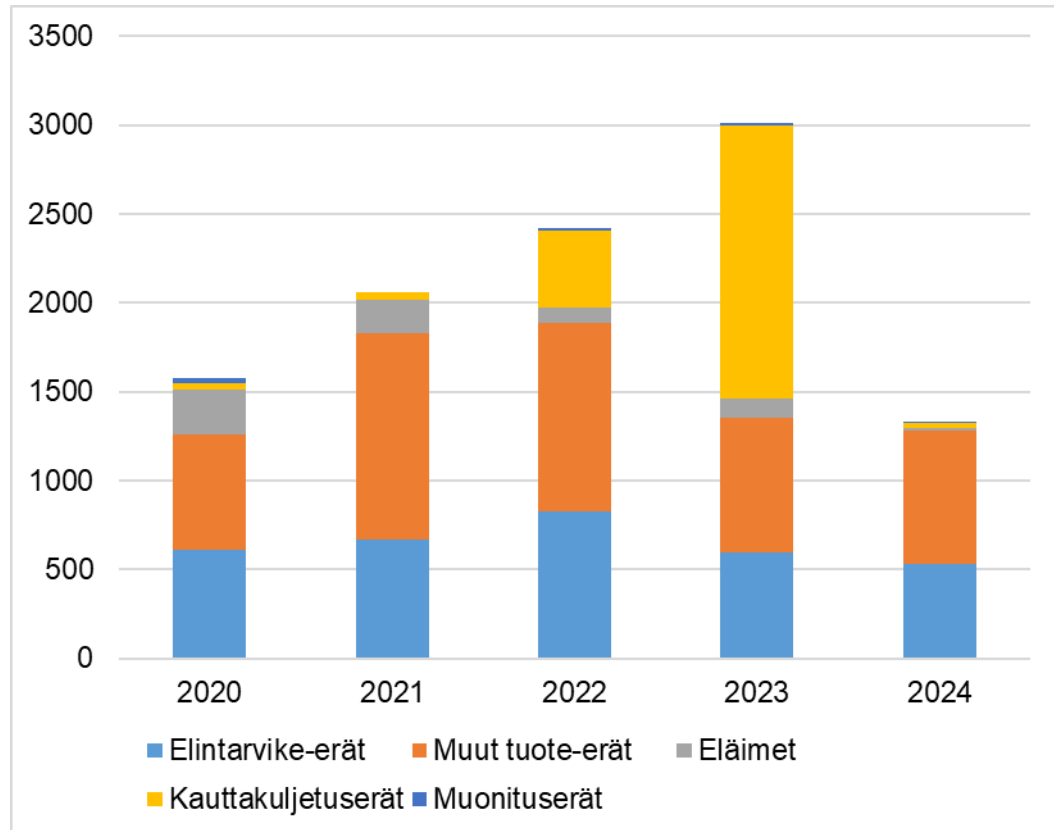
Säädösten vastaisesti Suomeen kolmansista maista tuotujen lemmikkieläinten määrää on vaikea arvioida. Laittomien lemmikkien osalta valvonta ei ole kaikilta osin vaikuttavaa. Seuraamukset ovat riittämättömiä ja käsittelyajat pitkiä. Tällä hetkellä hallintopäätöksen saanut henkilö voi pakoilemalla välttää seuraamukset. Vuonna 2022 käyttöön otettu seuraamusmaksu on kuitenkin hieman parantanut tilannetta. Keväällä 2018 perustetun viranomaisyhteistyöryhmän voimin on yhdessä kehitetty valvontatoimia. Poliisilla, Tullilla ja verottajalla on huomattavasti tehokkaampia keinoja käytettävissä etenkin järjestäytyneen rikollisuuden torjumiseksi.

2 VALVONTASUUNNITELMIEN TOTEUTUMINEN

Eläinlääkinnälliseen rajatarkastukseen tuotavien erien lukumäärään ei voi vaikuttaa etukäteen. Erien kokonaislukumäärä vaihtelee muun muassa suhdanteiden ja maailmantilanteen mukaan. Tarkastuksia tehtiin vuonna 2024 kaikilla rajatarkastus-asemalla yhteensä 1 330 kpl, sisältäen myös kauttakuljetus- ja muonituserät (kuva 2.1).

Rajatarkastuksia tehtiin huomattavasti edellisiä vuosia vähemmän. Määrällisesti vuosi 2024 vastasi Brexitiä edeltävää aikaa. Osasyitä tähän ovat Venäjän hyökkäyssodan aiheuttamat uudet logistiikkakuviot maailmalla, tuonnin romahtaminen Venäjältä sekä yhdistelmä-tuotelainsäädännön muutokset, joiden seurauksena tietyt aikaisemmin rajatarkastetut tuotenimikkeet eivät enää kuulu eläinlääkinnällisen rajatarkastuksen piiriin. Kauttakuljetuserien määrä väheni dramaattisesti marras-joulukuussa 2023, kun Suomen hallitus päätti sulkea itärajan rajanylityspaikkoja. Itäraja pysyi suljettuna koko vuoden 2024, eikä tarkastuksia siis ollut.

Kuva 2.1 Rajatarkastusasemilla tarkastetut erät 2020–2024

Kaikki rajatarkastukseen tulleet erät pystyttiin tarkastamaan lainsäädännön edellyttämällä tavalla. Tuote-eristä tarkastetaan 100 % (asiakirjat ja tunnistustarkastus), mutta vain osalle tehdään fyysinen tarkastus. Kaikille eläville eläimille tehdään tunnistustarkastus, fyysinen tarkastus ja hyvinvointitarkastus asiakirjatarkastuksen lisäksi.

Näytteitä otettiin tuote-eristä kaikkien rajatarkastusasemien yhteisen näytteenotto-suunnitelmien mukaisesti. Suunnitelma laadittiin edellisen vuoden tuontitilastojen perusteella huomioiden tyypillisimmät ongelmat EU-tasolla kussakin kategoriassa. Edellisen vuoden määrien perusteella laadittu suunnitelma ei välttämättä toteudu, koska erien määrät vaihtelevat vuodesta toiseen kaikissa tuoteryhmissä.

Punaisesta lihasta otettiin yhteensä 1 näyte tarhatusta riistasta. Näytteiden vähyys johtuu tuonnin supistumisesta. Kalastustuotteista oli suunniteltu 18 näytteenottokertaa, joista 15 toteutui. Suolista otettiin suunnitellusti 1 näyte.

Eläinten rehuista otettiin näytteenottosuunnitelman mukaisesti näytteitä Salmonella- ja enterobakteeritutkimuksiin sekä raskasmetallitutkimuksiin. Toteuma oli 100 %. Kaikkien näytteenottosuunnitelman mukaisten näytteiden osalta tutkimustulos oli hyväksyttävä, eikä antanut aihetta erien hylkäyksiin. Kaikki näytteet otettiin Vuosaaren satamassa. Elävistä eläimistä ei vuonna 2024 otettu näytteitä raivotautivasta-aineiden varalta.

Tuontilupia myönnettiin kaikkiaan 31, joista 8 eläville eläimille. Loput 23 tuontilupaa myönnettiin muun muassa tutkimustarkoituksiin ja kaupallisiksi näytteiksi tuotaville elintarvikkeille ja sivutuotteille. Tuontiluvissa määritetään maahantuonnin ehdot silloin, kun ehtoja ei ole määritetty EU:n tai kansallisessa lainsäädännössä tai lainsäädäntö vaatii tuontiluvan myöntämistä. Tuontiluvan ehdot ovat varsin tiukat ja tarkat ja tuontilupa myönnetään tutkimusnäytteille aina ainoastaan tiettyyn määränpäähän, jonne tuotteen päätymistä on seurattava. Sivutuotteiden osalta kunnaneläinlääkärit ovat suorittaneet valvontaa niissä paikoissa, joihin Ruokavirasto on myöntänyt tuontilupia. Tuontiluvat ovat tutkimusnäytteille voimassa kaksi vuotta, eläville eläimille yhtä siirtoa varten, pois lukien sotilaskoirien siirrot.

3 TOIMIJOIDEN TOIMINNAN JA TUOTTEIDEN SÄÄNNÖSTENMUKAISUUS

3.1 Todetut puutteet, niiden yleisyys ja analyysi

Elintarvikkeet ja tuotteet

Puutteita esiintyi pääasiassa huoneenlämmössä säilyvissä yhdistelmätuotteissa, joita koskevaan lainsäädäntöön nopealla tahdilla tulleet muutokset lisäsivät merkittävästi työhön kuluvaan aikaan. Pääosin tuojat ovat kuitenkin vakiintuneita kaupallisia tuojia ja noudattavat sovittuja toimintatapoja. Ongelmat pyritään estämään tiedotuksella, neuvonnalla ja pyytämällä terveystodistus ja eräkohtaiset tuontiasiakirjat nähtäväksi ennen tuontia. Säännöstenvastaisuuksien syynä on usein lähettäjämaan viranomaisen tai kuljetuksesta vastaavan tahon huolimattomuus tai tietämättömyys säännöksistä. Korjaavat toimenpiteet tulevat maahantuojan hoidettavaksi. Hylkäämisen seuraukset tulevat aina tuojan maksettavaksi.

Mikäli puute on korjattavissa, voidaan erä pidättää rajatarkastusasemalle tai sataman konttikentälle odottamaan toimenpiteitä (esim. virheet/puutokset asiakirjoissa). Mikäli korjaavia toimenpiteitä ei pystytä suorittamaan tai esiintyy vakavampia puutteita, erä hylätään. Yleisimmät korjattavissa olevat virheet olivat puutteellisesti täytetyt tuojan varmenteet sekä puutteelliset pakkausmerkinnät. Rajatarkastusasemilla annettujen kirjallisten huomautusten sekä hylkäysten määrät ja niiden syyt käyvät ilmi taulukoista liitteestä 1.

Komission suojapäätökset rajoittavat voimakkaasti tuontia riskimaista muiden rajoitusten lisäksi. Rajatarkastus pidättää erän näytteenoton tulosten valmistumiseen asti, mikäli laitoksesta on olemassa RASFF-ilmoitus (Rapid Alert System for Food and Feed) ja Komission asettama tehostettu valvonta. Pelkkä RASFF-ilmoitus ilman tehostettua valvontaa aiheuttaa pidättämisen tapauskohtaisesti ja riskiperusteisesti. Vuosaaren rajatarkastusasemalla ei ole pihaa, johon kontteja voitaisiin pidättää, vaan ne ohjataan takaisin sataman konttikentälle Tullin valvonnassa odottamaan asian selvittelyä.

Brasiliasta tuotaville eläinperäisille elintarvike-erille Komissio asetti vuonna 2017 fyysisten tarkastusten frekvenssiksi 100 % sekä laboratoriotutkimusfrekvenssiksi 20 %. Vuonna 2024 Helsingin sataman rajatarkastusasemalle ei saapunut lainkaan eriä Brasiliasta.

Eläimet

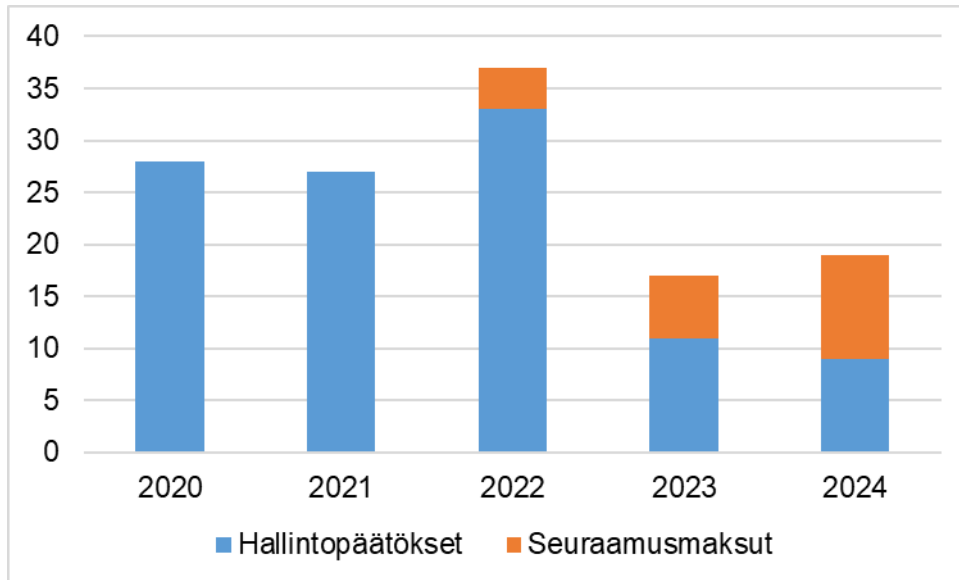
Rajatarkastuksen vaativia elävien eläinten eriä hylätään harvoin, koska tuojia pyydetään aina toimittamaan asiakirjat tarkastettaviksi ennen tuontia. Tällöin puutteet voidaan korjata ennen rajatarkastusta. Elävät eläimet voidaan jättää rajatarkastusasemalle lyhyeksi ajaksi odottamaan asiakirjojen puutteiden korjaamista. Rajatarkastusasemilla annettujen eläviin eläimiin liittyvien kirjallisten huomautusten sekä hylkäysten määrät ja niiden syyt käyvät ilmi liitteestä 1. Vuonna 2024 ei yksikään eläin jäänyt rajatarkastusasemalle odottamaan palautusta lähtömaahan.

Eläinten laiton maahantuonti

Laittomassa koirien ja kissojen tuonnissa kyseessä on usein tahallinen yritys välttää rajatarkastus tai välinpitämättömyys ohjeiden etsimistä kohtaan. Suomeen tuodaan pentuja myyntiin rajatarkastuksen ohi, jolloin tuoja välttyy tulli- ja rajatarkastusmaksuilta. Netissä toimii koirien kuljetusrinkejä, jotka kuljettavat eläimiä kolmansista maista ympäri Eurooppaa laittomasti. Näiden ryhmien toimintaan on vaikea puuttua eikä suurin osa tapauksista tule viranomaisten tietoon. Eläimiä on myös tuotu laittomasti Ukrainasta sodan varjolla, naamioiden tuonnit pakolaisten oman lemmikin siirroiksi, joissa eläinten siirto EU-alueelle on ollut sallittu ilman että ne täyttävät tuontiehtoja. Koirien ja kissojen laiton kauppa on suuri kansainvälinen ilmiö, jonka taustalla on usein järjestäytynyttä rikollisuutta. Kansainvälinen viranomaisten välinen yhteistyö on avainasemassa ilmiön kitkemisessä. Laittomasti maahantuotujen eläinten käsittelyä Suomessa helpottaisi eristys-/karanteenitilojen olemassaolo.

Viranomaispäätökseen palautuksesta, lopetuksesta tai karanteenista voi ryhtyä siinä vaiheessa, kun eläin on tarkastettu virkaeläinlääkärin toimesta. Osa tapauksista jää kuulemisen tasolle. Osa laittomiin lemmikkeihin liittyvistä tapauksista ratkesi ilman hallintopäätöstä. Näihin kuuluu mm. yli 6 kk maassa olleet ja ennen hallintopäätöksen laatimista todistettavasti palautetut tai lopetetut eläimet sekä viranomais toimintaa pakoilevat henkilöt. Vuonna 2024 hallintopäätöksiä tehtiin 9 kpl (kuva 3.1). Hallintopäätösten edelleen pienentynyt määrä suhteessa aikaisempiin vuosiin heijastaa todennäköisesti vähentynyttä rajaliikennettä Venäjältä koronapandemiasta, hyökkäyssodasta ja rajan sulkemisesta johtuen. Joissakin tapauksissa seuraamusmaksu on myös korvannut hallintopäätöksen.

Kuva 3.1. Laittomasti maahantuotuihin lemmikkeihin liittyvät hallintopäätökset ja seuraamusmaksut vuosina 2020–2024.

4 AUDITOINNIT JA MUU SAATU PALAUTE

Eläinlääkinnällinen rajatarkastus ei ollut auditoinnin kohteena vuonna 2024. Myöskään arviointi- ja ohjauskäyntejä (AJO) ei tehty. Asiakaspalaute on ollut pääosin myönteistä paitsi laittomasti maahantuotuihin eläimiin liittyen.

Kahdesta hallintopäätöksestä valitettiin hallinto-oikeuteen vuonna 2024. Toinen koski eläimen palautusta tai lopetusta ja toinen seuraamusmaksua. Hallinto-oikeus oli Ruokaviraston kannalla palautus-/lopetuspäätöksen suhteen. Seuraamusmaksun suhteen hallinto-oikeuden päätös saatiin 2025. Hallinto-oikeus pienensi määrättyä seuraamusmaksua ja määräsi Ruokaviraston korvaamaan osan oikeudenkäyntikuluista. Hallinto-oikeuden päätösestä on haettu valituslupaa toimijan toimesta.

5 ENNALTAEHKÄISEVÄT JA KORJAAVAT TOIMENPITEET

5.1 Toimijoiden säädöstentuntemuksen varmistaminen

Rajatarkastus ylläpitää ohjeistusta tuonnista kolmansista maista viraston internetsivuilla sekä yksilöllisellä sähköposti- ja puhelinopastuksella tuontien säädöstenmukaisuuden varmistamiseksi. Nettisivuilla palvelee myös interaktiivinen koirien, kissojen ja frettien Suomeen saapumisen ehtojen hakukone, joka on saanut paljon kiitosta käyttäjiltä.

Eläinlääketieteen opiskelijoille pidettiin luentoja eläinlääkintähuollon ja epidemiologian kursseilla. Tullia koulutettiin Tullin rajoituspäivillä.

Tiedotusvälineille annettiin haastatteluita ja toimitettiin materiaalia. Suurin osa mediayhteydenotoista koski koirien tuontia, niin laillista kuin laitontakin. Suomen lähialueilla esiintyvän afrikkalaisen sikaruton leviämisvaarasta tiedotettiin aktiivisesti sidosryhmille.

5.2 Toimijoille annetut seuraamukset ja puutteiden korjaavien toimenpiteiden varmistaminen

Lieviissä tuotteita koskevissa puutteissa (esim. puutteellinen ulkopakkausten merkintä) toimijoille on annettu kirjallinen huomautus. Puutteellisten pakkausmerkintöjen kohdalla maahantuojalta pyydettiin kirjallisesti selvitystä siitä, miten merkitseminen aiottiin toteuttaa (esim. tarroitus). Pakkausmerkinnöissä olevista puutteista on tiedotettu myös paikallisviranomaisia määränpääpaikkakunnassa. Tuoajat ovat ryhtyneet välittömästi korjaaviin toimenpiteisiin saatuaan huomautuksen kirjallisena tai suullisena, koska muutoin erän markkinoille saattamista ei ole sallittu. Toimijoille annettujen kirjallisten huomautusten jälkeen on varmistettu seuraava erä tarkastamalla, että puute on korjattu.

Vuonna 2022 otettiin uutena käytäntönä käyttöön tuontivalvontalain 15 §:n mukainen seuraamusmaksu, joka voidaan määrätä lievemmissä, lähinnä asiakirjojen virheitä koskevissa tapauksissa ainoana toimenpiteenä, jos voidaan varmistua, että erä tai eläin ei aiheuta tautivaaraa eläimille tai ihmisille. Seuraamusmaksu voidaan myös määrätä varsinaisen velvoittavan päätöksen lisäksi. Seuraamusmaksuja ei määrätty elintarvikkeista tai muista tuotteista vuonna 2024.

Eläinten laittomasta maahantuonnista tehtiin yhdeksän hallintopäätöstä (kuva 3.1). Hallintopäätöksen noudattamisen tehosteeksi on säännönmukaisesti asetettu juokseva uhkasakko. Toimenpiteiden suorittaminen varmistettiin Tullin antamalla poistumistodistuksella tai eläinlääkärin antamalla lopetustodistuksella. Seuraamusmaksuja määrättiin kymmenen kappaletta.

Eläinten maahantuonnissa esiintyvät puutteet on pyritty hoitamaan jo ennen eläimen maahantuloa pyytämällä asiakirjat etukäteen. Niissä tapauksissa, joissa puutteet ilmenevät vasta rajalla, Helsinki-Vantaan lentoasemalla eläin voidaan pitää häkissä rajatarkastusasemalla odottamassa asiakirjatäydennystä. Mikäli ongelma ei ratkea ajassa, joka katsotaan kohtuulliseksi eläimen häkissä pitämisen kannalta, eläin hylätään, jolloin vaihtoehtoina on palautus lähtömaahan, lopetus tai karanteeni. Karanteeni on lähinnä teoreettinen vaihtoehto koska hyväksyttyä karanteenia ei ole Suomessa.

5.3 Valvontajärjestelmään liittyvät korjaavat toimenpiteet

Rajatarkastustiimin tiimipalaveri pidettiin pääsääntöisesti joka toinen viikko. Kokouksissa on pyritty nostamaan esille ajankohtaisia aiheita, myös rajatarkastettavia eriä koskevia asioita. Jaoston jäseniä osallistui noin joka toinen kuukausi pidettäviin Ruokaviraston, Tullin sekä maa- ja metsätalousministeriön yhteisen Tuontivalvontaryhmän kokouksiin, joissa pohdittiin yhteisiä valvonta-asetukseen liittyviä aiheita ja haasteita. Ruokaviraston yhteisen TRACES yhteistyöryhmän puheenjohtajana jatkoi edellisten vuosien tapaan rajaeläinlääkäri. Jaosto osallistui myös Ruokaviraston sivutuoteprosessin kokouksiin tarpeen mukaan. Afrikkalaisen sikaruton (ASF) vastustamiseen keskittyvä rajaviranomaistyöryhmä (MMM, Ruokavirasto, Tulli ja Rajavartiolaitos) jatkoi aktiivista toimintaansa myös vuonna 2024.

Komission kokoukset pidettiin edelleen etäyhteyksin suuremmissa määrin kuin ennen koronapandemiaa. Tämä mahdollisti joustavampaa osallistumista kokouksiin. Jaoston jäseniä osallistui tästä syystä EU Komission rajatarkastustyöryhmän kokousten lisäksi myös valvonta-asetus asiantuntijaryhmän kokouksiin sekä EU komission Food Fraud ryhmän kokouksiin siltä osin, kun tämä koettiin hyödylliseksi substanssiaiheiden osalta. Myös Heads of European Food Safety Agencies (HOAS) alainen, nykyään epävirallinen rajatarkastustyöryhmä kokoontui etäkokoukseen noin joka kuudes viikko pohtimaan rajatarkastukseen liittyviä pulmia. Tanskan vetämään ryhmään osallistuu Suomen lisäksi edustajia Tanskasta, Saksasta, Irlannista, Ranskasta, Belgiasta, Alankomaista, Luxemburgista, Ruotsista ja Norjasta.

Vuonna 2022 aloitetut kuukausittaiset pohjoismaiset palaverit Ukrainan pakolaistilanteesta ovat sittemmin muuttuneet noin joka toinen kuukausi pidettäväksi, yleisiksi koirien ja kissojen siirtoja käsitteleviksi yhteispohjoismaisiksi etäkokouksiksi ja ovat äärimmäisen tärkeitä vertaistuen ja benchmarkauksen kannalta. Lokakuussa 2024 tämä pohjoismainen ryhmä järjesti yhteisen NMDD-rahoitteisen työpajan ”Nordic Workshop on movement of companion animals with the aim of maintaining animal health and reducing the risk of zoonoses”, johon kutsuttiin eläintautiviranomaisia sekä Tullin ja Poliisin edustajia kaikista Pohjoismaista.

Kansainvälisiin tiedusteluihin, rajatarkastusyhteistyöhön ja kannanottopyyntöihin vastattiin viivyttelämättä.

6 VALVONNAN RESURSSIT

Rajatarkastuksen tärkein resurssi on osaava ja sitoutunut henkilökunta. Venäjän hyökkäyssodasta johtuneet suuret kauttakuljetuserien määrät vuosina 2022 ja 2023 aiheuttivat ylityötarpeen työmääräpiikkien hallitsemiseksi Vuosaaren sataman rajatarkastusasemalla. Ilman vuosina 2022 ja 2023 saatuja lisävirkoja (yksi vakituinen ja yksi määräaikainen) ei työmäärästä olisi selvitty. Kun itäraja suljettiin loppuvuodesta 2023, yksi rajaeläinlääkäri siirrettiin muihin tehtäviin. Tämä järjestely jatkui läpi koko vuoden 2024.

Sodan myötä Vaalimaan rajatarkastustoiminta oli pysähdyksissä koko vuoden. Vaalimaan rajaeläinlääkäri eläköityi keväällä 2024 eikä uutta rajaeläinlääkärinä ole ollut taloudellisista syistä motivoitua rekrytoida rajan ollessa kiinni.

Laittomasti maahantuotujen seuraeläintapausten käsittely syö paljon resursseja. Hallintopäätösten vaikuttavuus ja toteutumisen seuranta ei ole nykyisillä vakituisilla resursseilla tehokasta.

Suuret muutokset toimintaympäristössä aiheuttavat suureen koulutustarpeen. Raja-eläinlääkäripäivä järjestettiin 3.12.2024. Pääteemana oli koirien ja kissojen laiton tuonti, lemmikkeihin liittyvä rikollisuus ja etämyynnin haasteet. Lisäksi käsiteltiin tuliaistuontia, metsästystrofeiden tuontia sekä yhdistelmätuotelainsäädäntöä. Myös muilla kursseilla saatuja oppeja jaettiin kuuloille. Vuoden aikana rajatarkastustiimin jäseniä osallistui kahdelle Komission järjestämälle BTSF-kurssille.

Turvallisuuspoliittinen tilanne ja NATO-jäsenyys ovat tuoneet mukanaan entistä enemmän ulkomaisten sotilasjoukkojen harjoituksia Suomen maaperällä. Sotilasjoukkojen elintarviketuonti, kaluston bioturvallisuus yms. ovat olleet tärkeässä roolissa.

Eläinlääkinnällisen rajatarkastuksen ja sisämarkkinakaupan jaoston jaostopäällikkö on edustanut Ruokavirastoa Puolustusvoimien isäntämaatuen koordinaatiorhmässä.

Satsaukset henkilökunnan työoloihin jatkuivat vuonna 2024. Molemmille käytössä oleville rajatarkastusasemille hankittiin apuvälineitä työturvallisuuden parantamiseksi. Selvitystyö ManDown-laitteen hankkimiseksi lentoaseman rajatarkastusasemalle pantiin myös vireille.

7 MUUTOKSET SEURAAVIEN VUOSIEN VALVONTAAN

- Eläinlääkinnälliseen rajatarkastukseen tulevien erien määrien ennustaminen on mahdotonta. Ennustaminen on ollut erityisen vaikeaa viime vuosina johtuen Brexitistä, uudesta (alati muuttuvasta) yhdistelmätuotelainsäädännöstä, koronapandemiasta, Venäjän hyökkäyssodasta Ukrainaan, itärajan sulkemisesta sekä satamaan, lentoliikenteeseen ja kuljetusalaan kohdistuneista lakoista. Vuonna 2025 Vuosaaren satamaan johtava tunneli suljetaan vuodeksi. Vaikeutuneiden yhteyksien vaikutukset tuontierien reitteihin on mahdotonta ennakoida.
- Uuden rajaeläinlääkärin palkkaaminen Vaalimaalle ei ole taloudellisesti motivoitua, joten rajatarkastukset joudutaan jatkossa hoitamaan Helsingin henkilökunnan voimin jos/kun raja aukeaa uudelleen. Myöskään määräaikaiselle rajaeläinlääkärin viralle ei haeta jatkoa loppuvuodesta 2025. Virkaa hoitava henkilö on jo vuonna 2023 siirretty muihin tehtäviin.
- Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan ja siihen liittyvä valtavat muutokset turvallisuus-, logistiikka- ja pakolaistilanteessa tulevat vaikuttamaan jaoston tehtäväkenttään jatkossakin.
- Epävakaa maailmantilanne vaatii varautumissuunnittelua eläinlääkinnällisen rajatarkastuksen osalta etenkin Vuosaaren sataman mahdollisten toimintahäiriöiden varalta.
- Mahdollisiin kyberuhkiin on varauduttava myös sähköisen järjestelmän (TRACES) varassa olevan rajatarkastuksen osalta.
- Keväällä 2025 Komissio suorittaa tuontiauditoinnin Suomeen. Auditoinnin piiriin kuuluu myös eläinlääkinnällinen rajatarkastus. Auditoinnilta saadaan palautetta valvonnan tilasta.

Liite 1. Rajatarkastusasemilla tarkastetut, EU:n alueelle jääneet elintarvikkeet, sivutuotteet ja eläimet sekä toimijoille annetut seuraamukset 2024

Liite 1. Rajatarkastusasemilla tarkastetut, EU:n alueelle jääneet elintarvikkeet, sivutuotteet ja eläimet sekä toimijoille annetut seuraamukset 2024

Elintarvikkeet

EU:n alueelle jääneet elintarvikkeet, toimijoille annetut seuraamukset 2024: Kirjalliset huomautukset johtuivat puutteellisista asiakirjoista (11), puutteellisista pakkausmerkinnöistä (7) ja muista syistä (1). Hylkäysten syynä oli puutteelliset tunnistetiedot (2), puutteelliset asiakirjat (1) ja muut syyt (2). Vuosien 2023, 2022 ja 2021 luvut on merkitty taulukkoon suluissa.

Elintarvikkeet	Erien määrä		Kirjallinen huomautus				Hylkääminen			
	2024	(2023; 2022; 2021)	2024	(2023; 2022; 2021)	2024	(2023; 2022; 2021)	2024	(2023; 2022; 2021)	2024	(2023; 2022; 2021)
	kpl	(kpl)	kpl	(kpl)	%	(%)	kpl	(kpl)	%	(%)
Helsingin satama	523	(579; 785; 613)	19	(9; 10; 0)	3,6	(1,6; 1,3; 0,0)	4	(6; 21; 8)	0,8	(1,0; 2,7; 1,0)
Lentoasema	11	(13; 18; 20)	0	(0; 0; 0)	0,0	(0,0; 0,0; 0,0)	1	(0; 5; 0)	9,1	(0,0; 0,0; 0,0)
Vaalimaa	0	(2; 27; 33)	0	(0; 0; 0)	0,0	(0,0; 0,0; 0,0)	0	(0; 0; 1)	0,0	(0,0; 0,0; 3,0)
Yhteensä	534	(594; 767; 830)	19	(0; 10; 0)	3,6	(1,5; 1,2; 0,0)	5	(6; 26; 8)	0,9	(1,0; 3,1; 1,4)

Sivutuotteet

EU:n alueelle jääneet sivutuotteet, toimijoille annetut seuraamukset 2024: Huomautuksen syynä puutteelliset pakkausmerkinnät (6), puutteelliset asiakirjat (1) ja muu syy (1). Hylkäyksen syynä puutteelliset asiakirjat (1), ja muu syy (1). Vuosien 2023, 2022 ja 2021 luvut on merkitty taulukkoon suluissa.

Sivutuotteet	Erien määrä		Kirjallinen huomautus				Hylkääminen			
	2024	(2023; 2022; 2021)	2024	(2023; 2022; 2021)	2024	(2023; 2022; 2021)	2024	(2023; 2022; 2021)	2024	(2023; 2022; 2021)
	kpl	(kpl)	kpl	(kpl)	%	(%)	kpl	(kpl)	%	(%)
Helsingin satama	513	(571; 820; 874)	8	(2; 5; 17)	1,6	(0,4; 0,6; ,1)	1	(1; 4; 5)	0,2	(0,2; 0,5; 0,6)
Lentoasema	233	(186; 201; 274)	0	(0; 0; 5)	0,0	(0,0; 0,0; 2,5)	1	(2; 8; 9)	0,4	(1,1; 4,0; 4,5)
Vaalimaa	0	(2; 36; 12)	0	(0; 0; 0)	0,0	(0,0; 0,0; 0,0)	0	(0; 2; 0)	0,0	(0,0; 5,6; 0,0)
Yhteensä	746	(759; 1057; 1160)	8	(2; 5; 22)	1,1	(0,3; 0,5; 1,9)	2	(3; 14; 14)	0,3	(0,4; 1,3; 1,2)

Eläimet

Tuontieläimet, toimijoille annetut seuraamukset 2024: (luvut ovat tuotavien erien lukumääriä, yhdessä erässä voi olla useampia eläimiä). Tuontierät eivät antaneet aiheutta kirjallisiin huomautuksiin eikä hylkäämisiin. Vuosien 2023, 2022 ja 2021 luvut on merkitty taulukkoon suluissa.

Eläimet	Erien määrä		Kirjallinen huomautus				Hylkääminen			
	2024	(2023; 2022; 2021)	2024	(2023; 2022; 2021)	2024	(2023; 2022; 2021)	2024	(2023; 2022; 2021)	2024	(2023; 2022; 2021)
	kpl	(kpl)	kpl	(kpl)	%	(%)	kpl	(kpl)	%	(%)
Lentoasema	15	(22; 34; 62)	0	(0; 0; 0)	0,0	(0,0; 0,0; 0,0)	0	(2; 0; 0)	0,0	(9,1; 0,0; 0,0)
Vaalimaa	0	(84; 55; 126)	0	(0; 1; 0)	0,0	(0,0; 1,8; 0,0)	0	(1; 0; 1)	0,0	(1,2; 0,0; 0,8)
Yhteensä	15	(106; 89; 188)	0	(0; 1; 0)	0,0	(0,0; 1,1; 0,0)	0	(3; 0; 1)	0,0	(2,8; 0,0; 0,5)